

Vilties dėmuo reikalauja europolitiku dėmesio

Reikia tikėtis, kad naujieji Lietuvos atstovai Europos Parlamente suaktyvins teisinės atkūrimo Europoje bylos sprendimą. Jau nesame balsas šaukiančiojo tyruose. Štai Horst Moeller („Der rote Holocaust und die Deutschen...“ Muenchen, 1999) rašo: „Antrajį pasaulinį karą reikia suprasti kaip nacionalsocializmo ir komunizmo susirēmimą. (...) Po 1945 metų einantis laikas suvoktinės kaip laikas, kuriame Vakarų ir Rytų blokų kolektyvinė sąmonė radikalai skiriasi, tai naujas požiūris (...) komunizmą pripažinti buvus kriminalinė valdymo sistema, kaip ir nacionalsocializmą.“

Keturi pirmieji trėmimai

Dviejų totalitarinių režimų diktatoriams Stalinui ir Hitleriui 1939 m. rugpjūtį susitarus pasidalinti Rytų Europos neprisklausomą valstybių žemes, Trečiojo Vokietijos Reicho Vermachtas ir SSRS Raudonoji armija užpuolė Lenkiją ir okupavo jos teritoriją, skrupulingai laikydami sutartos skiriamaiosios linijos. Tai buvo ketvirtasis Lenkijos valstybės padalijimas. Sovietai okupuotoje Lenkijos dalyje 1940 m. surengė tris planinio genocido akcijas – masinius trėmus. Tokia buvo „socializmo-komunizmo statybos“ pradžia.

Sovietams nepavyko visa apimtimi įgyvendinti S-H suokalbiu numatyto plano – Suomija ryžtingai pasipriešino ginklu. Vakarų demokratinių šalių visuomenėje kilo galingos pasipiktinimo ir agresijos smerkimo bangos. Visa tai privertė Kremlį sustabdyti karo veiksmus, tačiau agresija nebuvo nutraukta. Besarabija, Šiaurės Bukovina, Lietuva, Latvija ir Estija buvo „taikiai“ okupuotos. Šiu užgrobtų valstybių gyventojai patyrė itin žiaurų ir skaudų masinių trėmimą, laikytiną ketvirtąjį masinį pavergtą tautų gyventojų genocido akciją, įvykdątą 1941 m. iki agreso-

rių tarpusavio susirēmimo. Tų pačių metų gegužės 22 d. buvo tremiami gyventojai iš anksciau Lenkijai priklausius Vakarų Ukrainos dalies. Birželio 12 d. naktį buvo gaudomi ir vežami Besarabijos ir Bukovinos žmonės, o birželio 14 d. raudonasis siaubas siautėjo Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, sukeldamas ne tik pasibaisėjimą okupanto nusikaltimais, bet ir žadindamas pilietinės visuomenės natūralų savigynos ir pasipriešinimo smurtui jausmus.

Prisiminkime ir 19 amžiaus tremtinius

Sovietinis NKGB savo ataskaitose iš okupuotų šalių tremiamus gyventojus, didžiaja dalimi šviesuomenę, įvardijo kaip „socialiai svetimą elementą“ ir „liaudies priešus“.

Šiai kategorijai buvo priskiriami valstybės tarnautojai, politinių partijų ir visuomeninių organizacijų veikėjai, mokytojai, karininkai, šauliai, policininkai, verslininkai, ūkininkai, drauge ir jų šeimų nariai, neišskiriant nei vaikų, nei kūdikių, nei neigalių senelių.

S-H suokalbis, davęs pradžią Antrajam pasauliniam karui, įspaudė Lietuvos birželio kalendoriuje dvi unikalias minėtinias dienas: 14-ąją Gedulo ir Vilties ir birželio 23-ąją – Birželio sukilio. Apie pastarąjį – kitame straipsnyje. Bet minint pirmają akcentuotinas antrasis dėmuo – Viltis. Labai pageidautina, kad Europos parlamentarai perskaitytų pirmąjį šio straipsnio sakinių. Tai ne autoriaus prašumas, o gerokai suvėlavusios Lietuvos Respublikos politikų pareigos priminimas.

Savo ruožtu verta priminti, kad apsiriboti tik 20 amžiuje sovietų genocido aukų pamėjimu netiktų. Juk įtį patį atšiaurujį Sibirą 19 amžiuje buvo tremiami lietuvių sukilėliai ištisais kaimais. Pilietinė sąžinė reikalauja prisiminimą ir jų auką.

Edmundas SIMANAITIS

Sovietinio genocido pradžia

Seimo nario prof. Arimanto DUMČIAUS kalba, pasakyta Seime minint Gedulo ir Vilties dieną

Paminėdami Gedulo ir Vilties, sovietinės Okupacijos ir genocido dienas skelbiame pasaulyi, kad pažeminti, kenčiantys ar sužaloti, bet stiprus dvasia sukursime geresnę Lietuvą. Dėl mirusijų ir gyvujų, dėl mūsų vaikų ateities šiandien skamba Gedulo ir Vilties varpai.

1939–1941 metai jėjo į istoriją kaip tarptautinių sovietinių ir fašistinių karinių nu-

sikaltimų bei sovietinio gyventojų genocido pradžia Lietuvos valstybėje. 1940 m. birželio 15 d. Lietuvos Respublika buvo aneksuota ir įvestas sovietinis okupacinis režimas. Raudonosios armijos atėjimas buvo pateiktas kaip išlaisvinimas nuo pačios savės. Lietuvos vyriausybei ir kariuomenei realiai nepasipriešinus, sovietinės okupacines struktūros, padedamos

kolaborantų, organizavo užgrobtos valstybės griovimą.

Pagal mastą ir žiaurumą lietuvių tautos naikinimas 1939–1941 m. buvo išskirtinis reiškinys. Buvo masiškai naikinami labiausiai išsilavinę Lietuvos gyventojai. Okupantai elgesi kaip barbarai užkariautoje šalyje. Dar iki vadino „liaudies seimo“ rinkimų ir sovietų valdžios paskelbimo bei Lietuvos „priemimo“ į Sovietų sąjungą buvo vykdomi trėmimai, suėmimai ir žudymai. A.Sniečkaus įsakymu 1940 m. liepos 11–12 d. ir 18–19 d. buvo suimta apie 2 tūkst. politinių, visuomenės veikėjų, inteligentijos ir valdininkojos atstovų, vyriausybės narinių. Tų pačių metų lapkričio 5–6 d. suimta dar apie 6 tūkst. žmonių.

Kitas taikinys buvo Lietuvos kariuomenė.

(keliamas į 2 psl.)

Zemaitijos partizanų kovų takais

Gegužės 23 d. keliamome Zemaitijos partizanų kovų takais. Tam buvo ruošiamasi iš anksto. Gargždų krašto muziejaus filialas Priekulės Laisvės kovų ir tremties istorijos muziejus 2008 m. rudenį pateikė paraišką projektui „Ne(laisvės) atodangos“. Filialo darbuotoja surinko ir parengė istorinę medžiagą apie partizanines struktūras, partizanus, kovų vietas Klaipėdos ir Rietauto rajonuose. Taip pat buvo surasti gyvieji liudininkai – ryšininkai, partizanų artimieji ir tų vietovių gyventojai, kad papasakotų apie Laisvės kovas ir jose žuvusių partizanų. Kiti ekskursijos partneriai – Žemaičių apygardos 3-oji rinktinė bei Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Klaipėdos rajono filialas. Kartu vyko garbingi svečiai – Lietuvos laisvės armijos sąjungos pirmininkė Irena Montvydaitė-Giedrai-

tienė, Marijampolės Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejaus vadovas Justinas Sajauskas bei LPKTS Klaipėdos apskrities koordinatorius Jurgis Endziulaitis. Ekskursijoje dalyvavo ir partizanų paminklus šventino Gargždų parapijos klebonas

jono ir kitų Lietuvos vietų. Beje, kiekvienoje vietoje mūsų laukė didesnės ar mažesnės to kaimo gyventojų grupės. Visa renginį filmavo gargždiškis Vytautas Papievis, o fotografavo Edvardas Piekus iš Klaipėdos. Aplankeime aštuoniąs partizanų kovų vietas Vėžaičių, Endriejavo, Veiviržėnų seniūnijose bei Spraudžio kaimme, Rietavo rajone.

Perkūnai

Jadvygos Šepikaitės sodyboje 1946 m. rugpjūčio 18 d. čekistinės operacijos metu žuvo trys Žemaičių apygardos Kardo rinktinės Vygmanto būrio partizanai: Kazimieras Telšinskas-Mitaržonas, Stasys Telšinskas-Dagys, Marijona Milaitė-Lukauskienė. Operaciją vykdė Klaipėdos apskrities ir Gargždų valsčiaus enkavedistų pajėgos, dalyvaujant agentui „K“.

(keliamas į 5 psl.)

Prie partizanų paminklo Klubių k., Endriejavo sen. kalba Bronė Balandytė

kanauninkas Jonas Paulauskas ir Švékšnos kunigas prelatas Petras Stukas. I kelionę vyko ir Vėžaičių vokalinis ansamblis „Vaivorykštė“. Keliaus autobusukais, privačiu transportu vyko apie 50 žmonių iš Klaipėdos ra-

Sovietinio genocido pradžia

(atkelta iš 1 psl.)

Iki 1940 m. liepos 30 d. buvo paleista apie pusę aukštosių karinės vadovybės. Lietuvos kariuomenė pavadintė 29 šaulių korpusu (iš pradžių buvo apie 32 tūkst. karių). Karo pradžioje į Rusijos gilumą buvo priversti pasitraukti apie 3 tūkst. lietuvių karių. Kiti buvo suimti, sušaudyti arba pasitraukė iš sovietų kontrolės.

Prieš pat karo pradžią Rainiuose, Pravieniškėse, Červenėje, Ašmenos kalėjime, netoli Bigosovo geležinkelio stoties buvo nužudyti 195 kaliniai, kituose kalėjimuose Lietuvoje įvykdinti 27 mirties nuosprendžiai, 21 žmogus mirė kalėjime.

Sovietai naikino Bažnyčią. Traukdamiesi raudonarmiečiai nužudė 21 kunigą, be žinių buvo dingę 62 kunigai, 150 kunigų ilgus mėnesius buvo tardomi ir kankinami, 39 buvo įkalinti.

Juodasis birželis. 1940 m. spalį A. Guzevičiaus įsakymu sudaryti „liaudies prieš“ sąrašai. 1941 m. birželio 10 d. Liaudies Komisarų taryba sankcionavo tūkstančių žmonių trėmimą. Akcija prasidėjo birželio 14 d. 2–3 val. nakties, baigėsi birželio 19 d. Išvežtų šeimos turėjo suimtų statusą, vyrai buvo atskirių ir išsiunčiami į specialius lagerius. Suimtų turtas 1941 m. birželio 17 d. A. Meskupo ir M. Gedvilo nurodymu buvo konfiskuotas. Suimtiesiems buvo parengta 19 ešelonų su 870 vagonų.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro patikslintais duomenimis, 1939–1941 m. deportuotas 30 461 asmuo. Ištremta 13 218 žmonių, suimti ir išvežti į lagerius ir kalėjimus 10 845 asmenys. Be žinių dingo 5303 žmonės. Žuvo 1095 birželio sukilėliai. Išvežtų vaikų iki 16 m. amžiaus buvo 6011 (20 proc.). Buvo ištremta, suimta arba sunaikinta brandžiausia ir kūrybiškiausia lietuvių tautos dalis: ūkininkai, tarnautojai, mokytojai, kariškiai. Mokyklos prarado 18 proc. mokytojų. Trėmimų neišvengė né viena aukštoji mokykla. Didžioji žmonių dalis – 7232 (64 proc.) – išvežta į Altajaus kraštą. 1942 m. rugpjūčio mén. iš Altajaus 40 proc. tremtinių buvo pervežti į Šiaurės Jakutiją ir Laptevų jūros salas. Kita tremtinių dalis pateko į Komiją, Toms-

ko ir Krasnojarsko sritis, Kazachiją ir kitur. Vagnuose mirė 82 žmonės, dauguma jų – kūdikiai. Pagyvenusių (vyresnių kaip 70 metų) tremtinių mirštumas siekė 54–77 proc., 1–2 metų amžiaus vaikų – 34 proc. Iš 20 šeimų kolonijos Martovkos tarybiniame ūkyje, Altajaus stepėse, išlikau bene vienintelis gyvas kūdikis, kiti išliko žmogiai vyresni. Tremtyje mirė 2173 (17,6 proc.) žmonės. Bėgo iš tremties 2370, iš jų Lietuvoje buvo suimti ir vėliau įkalinti trejiems metams 768 žmonės. Į Lietuvą ar artios dažniausiai šeštajame dešimtmetyje grįžo 4969 tremtiniai. A. Sniečkaus specialiu potvarkiu, išleistieji iš tremties negalėjo gyventi Lietuvoje, todėl prisiglaudė kaimyninėje Latvijoje, Baltarusijoje, Karaliaučiaus srityje ar kitur. Iš suimtų (10 845 žmonės) represijos vietose mirė 2984 (28 proc.), kitų likimas nežinomas. Dažniausiai būdavo sukupiamos teismo bylos ir „troikos“ skirdavo mirties bausmes. Taip buvo nuteisti manotėvo grupės 13 ižymiai Lietuvos vyru. Tėvas mirė badu iki bausmės įvydymo. Neretai nusilpusiuosis prižiūrėtojai pribaugdavo kirvapente į galvą ir palikdavo taigoje. Stasys Šilinas, ilgametis Valstybės Tarybos pirmininkas, po inscenizuoto teismo mirties bausmės laukė lageryje 10 metų, po to gavo pranešimą, kad bausmė pakeista 25 m. kalėjimo. Didžiausias kalinių mirštumas buvo Rešotuose – 62 proc., Molotovo srityje ir Usollage – 72 proc., Archangelsko srityje – 40 proc. Daugumai 1939–1941 m. represuotų nebuvę lemta pamatyti savo Tėvynės. Iki 1953 m. dėl bado, nepakeliamo darbo ir ligų išgyveno tik pusė iš jų: žuvo ne mažiau kaip 8 tūkst. žmonių.

Kasmet mažėja 1941 m. Juodojo birželio represijų liudytojų. Altajiečiai ir lapteviečiai reguliariai renkamės Kaune, Rumšiškėse, Ariogaloje, Vilniuje. Mūsų beliko 500–600 žmonių. Esame sovietinio genocido pradžios tiesioginiai liudytojai Lietuvoje. 2000 metais Vilniuje, tarptautiniame komunizmo nusikaltimų įvertinimo kongrese, tribunolui įteikėme 4,5 tūkst. buvusių tremtinių pasirašytą autentišką juridinį dokumentą, patvirtinančių sovietinio genocido faktą.

Pamastymai apie okupacinių žalos atlyginimo galimybes

Birželio 1 d. Seime įvyko Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko dr. Arvydo Anušausko inicijuotas apskritas stalas – diskusija „Sovietinės okupacijos žalos atlyginimo problema“. Pasak renginio organizatoriaus, ši klausimą „Lietuva iškėlė iškart paskelbusi nepriklausomybę“. Lietuvos piliečiai išreiškė savo valią dėl žalos atlyginimo surengtame gyventojų referendumu. 2000-ųjų birželį Seimas priėmė išstatymą „Dėl SSRS okupacijos žalos atlyginimo“, tačiau realių žingsnių vykdyti ši išstatymą nesiuimta, o piliečių reikalavimas pripažinti sovietinę okupaciją ir atlyginti tiek sovietų, tiek nacių okupacijų metu padarytą žalą tebeskamba“.

Diskusijos metu buvo siekiama peržiūrėti okupacijos žalos atlyginimo problemos sprendimo strategiją ir prie-mones, taip pat pateikti pa-siūlymus, kaip šiuo klausimu geriausiai atstovauti Lietuvos gyventojų interesams. Diskusijoje dalyvavo Europos Parlamento narys prof. Vytautas Landsbergis, Seimo narys, Vyriausybės darbo grupės rengti pasiūlymams dėl Lietuvos veiksmų siekiant totalitarinių režimų įvykdymą nusikaltimų įvertinimo ES lygiu vadovas Emanuelis Zingeris, Seimo narys Saulius Pečeliūnas, Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacių režimų nusikaltimams Lietuvos įvertinti vykdantysis direktorius Ronaldas Račinskas, krašto apsaugos ministrės patarėjas Dainius Žalimas, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos atstovas dr. Povilas Jakučionis, Užsienio reikalų ministerijos atstovė Jolanta Balčiūnienė. Beje, pastaroji paskelbė, kad dieną prieš konferenciją mūsų užsienio reikalų ministro susitikimo su Rusijos užsienio ministru S. Lavrovu metu į oficialią darbotvarkę buvo įtrauktas ir SSRS okupacinių žalos klausimas. Tai svarbi žinia visiems nuo SSRS okupacijos nukenčiusiems asmenims.

Pateikiame šios diskusijos dalyvio dr. P. Jakučionio pranešimą.

Buvusių politinių kalinių ir tremtinių pozicija

Apie okupacijos žalos atlyginimą kalbamė jau 19 metų. Lietuvos piliečiai savo valią šiuo klausimu pasakė dar 1991 m. referendume. Seimas 2000 metų birželį priėmė išstatymą „Dėl SSRS okupacijos žalos atlyginimo“.

nors vieną procentą pelno skirti tų įmonių statytojams.

Apeliuokime į rusų me-sianizmą. Šitai kalbu įgalio-tas LPKTS, jungiančios apie 40 tūkst. buvusių politinių kalinių ir tremtinių. Pats būdamas Vorkutos ypatin- go režimo lageriuose stačiau gyvenamuosius namus Vorkutos mieste ir dvi ak-mens anglies šachtas, ku-rios ir dabar yra sekmingai eksploatuojamos.

LPKTS jau ne kartą siūlė Vyriausybei tartis su Rusijos Federacija, o šiai nesutikus, reikalauti per Europos Parla-meną, Europos Sajungos Komisiją, Europos Tarybą (galbūt tiesiogiai neminint žalos atlyginimo), kad Rusijos Federacija: mokėtų pensi-jas už politinių kalinių ir tremtinių priverstinio darbo laiką; mokėtų kompensacijas už sveikatos sužalojimus ir su-luošinimus priverstiniuose darbuose (tos kompensacijos kurį laiką buvo mokamos, vėliau nutrauktos); mokėtų da-rbo užmokesčio kompensacijas už priverstinių neatlygintiną darbą.

Principas – viskas arba nieko – rezultatų neduos. Geriau žingsnis po žingsnio. Kartu reikia ieškoti teisinį kelių asmeniniams ieški-niams į Lietuvos, Rusijos ar tarptautinius teismus dėl žalos atlyginimo. Pirmieji bandymai buvo beveisiai. Reikia ieškinių teikėjams teiki nemokamą juridinę pagalbą ir išteigtį atitinkamą para-mos fondą.

Tuos darbus jau buvo pra-dėjės buvęs teisingumo mi-nistras Petras Baguška. Dar-bo grupėje be Teisingumo mi-nisterijos dalyvavo Užsienio reikalų ir Finansų ministerijų ir Nukentėjusių asmenų at-stovai. Dėl nežinomų prieža-čių darbas nutrūko. Reikia tą darbą atnaujinti. Taip pat reikia prašyti Seimo narį Emanuelį Zingerį kelti ši klausimą tarptautinėse organizacijose. Jis tai daryti tikrai moka.

Ingrida VĖGELYTĖ

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumeratos indeksas – 0117.

Prenumerata kainuoja: 1 mėn. – 6,40 Lt, 3 mėn. – 19,20 Lt, 6 mėn. – 38,40 Lt.

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,60 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį.

Prenumerata priimama „Lietuvos pašte“ iki birželio 18 dienos.

2009 m. birželio 12 d.

Tremtinys

Nr. 22 (852)

3

Vilius BRAŽENAS

Lenkų reikalavimai dvelkia nacizmu

Lenkų atstovų Lietuvoje ir net Lenkijoje keliami reikalavimai Lietuvai ir lietuviams neabejotinai dvelkia nacizmo tvaiku. Juckingas lenkų reikalavimas lietuviams, „nurodantis“ pakeisti rašybą dėl kai kurių lenkų tautinio išskirtinumo ir prieš kitas Lietuvos mažumas, ne visus prajuokina. Lietuvius šis reikalavimas priverčia atsigrežti į istoriją, keliančią susiejimo klausimą.

Kas nors net gali paklausti: kas ką išmokė tokio nacizmo – vokiečiai lenkus ar lenkai vokiečius? Nacizmas, neseniai daugelio, kaip ir mano asmeniškai patirtas, yra prievertos režimas, tragiškai pergyventas kultūringų vokiečių, tai yra savo tautos iškėlimas, o kitų tautų pažeminimas.

Pastarosios kai kurių lenkų nacistinės galvosenos apraiškos yra apgailėtinos todėl, kad primeta tamšų šešelį lenkams, kurie pagrįstai didžiuojasi savo tauta ir savautine kilmene, tačiau gerbia ir nežemina kitų tautybių žmonių. Ypač stebėtina, kad tiek daug šių dienų lenkų nepaveikė net Didi Asmenybė – Popiežius Jonas Paulius II – lenkas! Nulenkęs prieš šį didį Žmogų – lenką – galvą, bandysiu pristatyti savo asmeninę lietuvių patirtį.

Pirmojo pasaulinio karo i Rytus pasitraukėlių šeimos berniukų vaikiški susidūrimai čia neturi reikšmės, tačiau ne išdildomi liko Lietuvon 1922 m. grįžusio moksleivio jausmai kasmet minint „Želigovskijados“ – Vilniaus ir Vilniaus krašto užgrobimo metinės. Savaime aišku, jog tai negalėjo neapkartinti jaunuolių pažiūrų į lenkus. Tuomet veikė ne šukis „Mes be Vilniaus nenurimsim!“, bet Suvalkų sutarties slaužymo nusikaltimas.

Nepagerino mano pažiūrų į lenkišką elgseną ir („geriemas kaimyniniams ryšiams atstaityti“) Lenkijos ultimatumas Lietuvai. Tai priminė piemėnavimo dienomis girdėtas „senių“ posakis: „Per gvoltą bučiuojant – dvasia smirdž“.

Nepamirštu ir istorinio susidūrimo, bet ne „susitikimo“ su lenkais Antrojo pasaulinio karo pradžioje. Suokalbininkų su sovietais vokiškų nacių užpulti lenkai didvyriškai gynési, tačiau iš Rytų prieš juos

pajudėjus nacių draugams bolševikams, Lenkijos kariai iš žnyplių gelbėjos kaimyninė valstybėse. Kaip atsargos karininkas tuo metu buvau mobilizuotas, tarnauvau Kėdainiuose, Ryšių batalione. Subataliono vadu majoru stovėjome Kėdainių geležinkelio stoties perone, kai per stotį lėtai slinko internuotų lenkų karių traukinys. Prekiui vagonų tarpduriuose stovėjo ar nukarę kojas sėdėjo savo tévynę aplieidę kariai. Jie vyko nežinion, dargi ne visai draugiškon valstybėn. Sunkubutė pajusti jų dvasios būseną. Antrame ar trečiame praslenkančio traukinio vagone, atrodo, puskarininkio laipsnio karys, iš uniformų atpažinėjęs Lietuvos karininkus, atsiustojo ir gal kiek nedrąsiai pagerbė karišku saliutu.

I kario, nors ir nugalėto, saliutą buvo be dvejonių atsakyta. Staiga lyg kariškų maršą girdėdami sugniuždyti kariai pakilo, išsitiesé, lyg dvasioje tapdami nugalėtojais – kiekvieno praslenkančio vagono tarpduryje susibūré Lenkijos kariai atidavę kariškų pagarbą Lietuvos kariams. Be abejo, Lenkijos karius sujaudino ne labai draugiškos valstybės karininkų parodyta kario pagarbą kariui. Mano jausmus palieté į žurnalistiką ir politinę analizę linkeus kario mintis, kad toks pat likimas gali ištikti Lietuvos karius.

Karo pradžioje, 1941 m. birželį, tai ištiko daugelį vokiečių ir rusų karių. Toks pat likimas mane ir kitus Tėvynės apsaugos rinktinės vyrus ištiko po pralaimėto 1944 m. spalio 7 d. mūšio prie Sedos, traukiantis į ne visai draugišką Vokietiją. Prisimenu fizinių skausmų žengiant per anotometro Tėvynės Lietuvos sieną, nors, kaip manyta, tikporai menesiu. Vokietijoje broliškai bendravome su lenkų, kaip ir kitų tautybių, skautais „išvietintų asmenų“ stovyklose.

Jungtinė Amerikos Valstijose bandydami veikti JAV visuomenės galvoseną Pavergtųjų Tautų laisvės bylos naudai, labai draugiškai bendraudavome su lenkų „Baltaisiais Ereliais“. Organizaciją sudarė daugiausiai jauni lenkai, kurių netenkino išeivijos lenkų, kaip ir kitų tautų, didžiujų organizacijų

vadų prisiplakimas prie manipulatorių globalistų, sėdinčių valdžioje. Todėl į vieną Vasario 16-osios minėjimą, be ukrainiečių, estų ir latvių (paprastai) atstovų, buvo pakiestas ir „Baltųjų Ereliai“ pirmininkas. Jis sveikindamas lietuvius prašė imtis JAV esančių pavergtųjų tautų atstovų suvienijimo kovai su jų okupantais. Net žiūrint šių dienų ižykių fone įsidėmėtinės lenkų ir lietuvių istorinio ryšio įvertinimas: „Lietuviai vadovavo Žalgirio mūšiui“, pareiškė jaunas lenkas, „dabar jūs turėtumete vadovauti kovai už pavergtųjų tautų išlaivinimą“.

Taigi šiuo laikotarpiu sunkiai suprantama, kodėl kai kurie lenkų vadai neskiria pirmumo laisvės ir tautų išlikimui, bet susikaupia į kitą dominavimą, net per rašybą. Taip pat negalima pamiršti lenkų balsavimo prieš Lietuvos nepriklausomybę ir susilaikymo. Užsispyrimas ir nacistinio tvaiko reikalavimai tikrai nepagerina kaimyninių santykų. Lenkijos vadovų komplimentinių pareiškimų: „Vilniuje jaučiuosi kaip namie“ tokie reikalavimai paverčia dviprasmiu, nes ir Muvavojas, ir Želigovskis galėjo panašiai jaustis. Jeigu mūškai valdžios modernūs lenkomai nusileistų lenkų išimtinų tautinių privilegių reikalavimams, tai patylomis belaukiančios kitos Lietuvos tautinės mažumos greičiausiai taip pat paraikalautų vardus ir pavardes rašyti jų rašmenimis. Baisu net pagalvoti, kiek laiko ir iždo lėšų prireiktų bylinėjantis dėl „diskriminacijos“, „žmogaus teisių pažeidimų“ su rusais, vokiečiais, žydais, arabais ir kiniečiais. Kur rastume jų „raidyus“?

Todėl kiek, kas ir kaip galime sugedinkime ir sudrausminkime šiandieninius lenkomanus, kad pirmumą skirtų Lietuvai, bet ne Lenkijai. Kur yra profesoriai ir signatarai, privalentys padėti vienišam to fronto kovotojui Romualdui Ozolui, besistemiančiam pažadinti mūsų tautos savigarbą ir pagarbą teisingumui? Atrodo, norima mus sugrąžinti į anuos laikus, kai pravažiuojančią Vyskupo Motiejaus Valančiaus karietą sustabdė lenkas ar sulenkėjęs lietuvis prelatas. Vyskupo paklaustas, ko „brolis prelatas nori?“, šis atsakės: „Noriu pamatyti, kaip mužikas karietoje atrodo“. Neleiskime jokiems nacistiniams svetimiesiems stabdyti Lietuvos Respublikos „karietos“.

Soeikiname

Tu pirmoji pasveikinai mus
su tekančia saule,
Tu pirmoji pabučiavai
mūsų akis, skruostus.
Tu palinkėjai gyventi laimingai.
Mama, Tu – mūsų
šviesos spindulys,
Linkim gyventi Tau tiek ilgai,
Kad Tavo amžiaus pavydėtų
net medžiai.

Buvusių tremtinę Antaninę GRAUSLIENĘ, gyvenančią Plungės r. Prūsalių kaime, garbingo 80-ojo jubiliejaus proga sveikina dukterys, sūnūs, vaikaičiai su seimomis ir provaikaičiai.

EP rinkimus Lietuvoje laimėjo prof. V. Landsbergis

tų nuveikti daug daugiau.

Opozicinė Lietuvos socialdemokratų partija surinko 18,14 proc. atėjusių balso už piliečių balsų. Socialdemokratai EP turės tris savo atstovus – V.Blinkevičiūtę, J.V.Paleckį ir Z.Balcytį. Trečioje vietoje likusi partija „Tvarka ir teisingumas“ gavo 11,92 proc. balsų ir gaus du mandatus (R.Paksas ir J.Imbrasas). Po vieną mandatą gavo Darbo partija (8,58 proc. rinkėjų balsų ir mandatą V.Uspaskichui), Lietuvos lenkų rinkimų akcija (8,24 proc. ir mandatą V.Tomaševskij) ir Liberalų sąjūdis (7,16 proc. ir mandatas L.Donskui).

Kitos EP rinkimuose dalyvavusios partijos neįveikė rinkimų barjero. Žiauriausiai smuko Seimo rinkimuose aukštą rinkėjų pasitikėjimą pelnusi A.Valinsko vadovaujama Tautos prisikėlimo partija, tegavusi 1,01 proc. balsų. Už jos kandidatų sąrašo „viršūnėlę“ balsavo vos pora tūkstančių žmonių.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos remti kandidatai P.Musteikis ir A.Anušauskas po reitingavo pakilo į aukštėsnes vietas, bet balsų gauti europarlamentaro mandatą jiems gerokai trūko. Taip pat tenka apgailes-tauti, kad tinkamo palaikymo nesulaukė ir Seimo narys, dideli tarptautinio bendradarbiavimo įdirbį turintis E.Zingeris. Lyginant su laimėjusia R.Morkūnaite, akivaizdu, kad šis politikas Lietuvai ir ypač buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams rūpimais klausimais tikrai galė-

Parengė Ingrida VEGELYTĖ

Likimo ratas nesustoja

Seniai, ois seniai tokio šurmulio nematė Varsėdžių miestelis, nebent per didžias šventes, atlaidus! Gegužės 9-ąją suvažiavo, sugužėjo plati Rašinskų ir Jucių giminėlė iš visų pasviečių. Cia buvo aukoamos šv. Mišios už Jucių ir Rašinskų mirusiuosius bei nukankintuosius komunistinio režimo metais.

Šventėje dalyvavo giminės ir artimieji, LPKTS Šilalės filialo atstovai. Antano Rašinsko idėjų parėmė Šilalės savivaldybės administracijos direktorė Z. Lazdauskienė. Šv. Mišias aukojo ir paminklą šventino kariuomenės kapelionas kunigas Remigijus Monstvilas. Šventėje dalyvavo ir giesmes giedojo Kvėdarnos buvusių tremtinių choras.

Šventės sumanytojas ir organizatorius – Antanas Rašinskas. Jos sumanymus parėmė sesuo Irena Petkienė. Šventei Antanas ruošėsi seniai. Prieš porą metų i savo gimtinę Gaidėnų kaime, Šilalės rajone, atitempė į žuolą. Svarstė, galvojo, kaip reikėtų gražiai pagerbti tėvą ir senelių atminimą. Prieš akis tarsi Akmenos vandenys plaukė prisiminimai, tėvų pasakojamai. Čia prabėgo Antano ir Irenos vaikystė. Gaidėnų žemėje, netoli Varsėdžių, Antano tėvas paveldėjo žemę iš senelio Jurgio, o šis iš Motiejaus Rašinsko. Iš čia i platujį pašaulį pabiro, pasklido plati

Rašinskų giminė. Du Antano dėdės išvyko į Ameriką ieškoti geresnio gyvenimo. Lietuvoje liko trys seserys ir trys broliai. Antano tėvas Antanas vedė Juciūtę iš netoli Šilalės esančio Palokysčio vien-

lengviau. Antano dėdė Jurgis Rašinskas pabėgo nuo tremties, slapstėsi. Visos seserys patyrė tremtį. Komunistinio teroro metais sodyba buvo sugriauta. Iš tremties Rašinskai grįžo 1956 m. Tremtyje

Antanas Rašinskas su LPKTS Šilalės filialo pirmininke Terese Ūksiene prie paminklo Palokysčio vienkiemyje

kiemio. Dirbo 50 ha ūki. Antano mama dirbo mokytoja Obelyno pradinėje mokykloje. Gyvenimas būtų tekėjęs savavaaga, jei ne Lietuvos okupacija.

Raudonojo maro bangą visu svoriu užgriuvo Antano gimtinę. 1951 metais šeimą su 10 metų Antanu ir keturiolikmetė Irena ištrėmė į Krasnojarsko kraštą. Apie mokslos vaikai galėjo tik pasvajoti. Sunki tremtinio našta užgulė vaiko pečius. Viena laimė, kad šeima buvo kartu, tai ir sunkumas įveikti buvo

praradęs sveikatą pirmas mirė tėvas, vėliau – mama.

Sodybos Gaidėnuose nebeliko, tad Antanas ir Irena pastatė įžuolinį koplytstulpį. Jie taip pat pagerbė ir mamos tėviškę, Jucių sodybą Palokysčio vienkiemyje. Čia pastatė paminklą iš lauko akmens.

Šventė baigėsi, gražūs darbai lieka. Tai gražus pažydzys jaunimui, kaip reikia gerbti ir mylėti savo tėvynę Lietuvą, tėvus ir kiekvieną žmogų.

Elena VISMANTIENĖ
Autorės nuotrauka

Dėl Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos rezoliucijos

Krašto apsaugos ministres Rasos JUKNEVIČIENĖS atsakymas

Susipažinę su Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos XVI suvažiavimo 2009 m. balandžio 25 d. rezoliucija „Dėl Lietuvos kariuomenės reformos krypties koregavimo“ ir vykdymi Ministro pirminkino 2009 m. gegužės 22 d. pavedimą Nr. 26-3240 norėtume pastebeti, kad rezoliucijoje išdėstyti raginimai iš tiesų aktualūs krašto apsaugai ir yra nuosekliai sprendžiami.

Rezoliucijoje keliamas krašto apsaugos sistemos finansavimo klausimas – vienas iš opiausiu šiuo laikotarpiu. Vyriausybės programoje numatyta, kad valstybei įveikiant finansinius sunkumus bus siūloma Seimui kasmet nuosekliai didinti krašto apsaugai skiriamus asignavimus. Kad nesumažėtų Lietuvos kariuomenės gynybiniai pajėgumai, kad ji toliau gebėtų igyvendinti nacionalinius gynybos uždavinius ir tarpautinius įsipareigojimus, ar-

timiausiu laikotarpiu (tiketina – artimiausius dvejus metus) turėsime vykdyti efektyvius taupymo politiką.

Viena iš šiandien aktualių jaunimo karinio rengimo Tėvynės gynybai krypčių – stiprinti Šaulių sąjungą. Seime šiuo metu svarstomas Lietuvos Respublikos Šaulių sąjungos įstatymo pakeitimo projektas, kurio tikslas yra sustiprinti Lietuvos Šaulių sąjungą ir didinti jos vaidmenį nacionalinio saugumo sistemoje, suteikti Šauliams būtinės deramai atliktių tarnybą garantijas.

Taip pat Seime svarstomas ir atitinkamas Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo pakeitimo projektas, turėsiantis stiprinti Krašto apsaugos savanorių pajėgas bei garantijas savanoriams.

Be to, Seimas kreipėsi į Konstitucinį Teismą prašydamas nuspręsti, ar privalomosios pradinės karo tarny-

bos (šauktinių) atsisakymas atitinka Lietuvos Respublikos Konstituciją. Po Konstitucinio Teismo nutarimo bus priimti sprendimai dėl privilimosios karo tarnybos ir vietuomenės rengimo šalies gynybai sistemas. Deja, kaip minėta, kai kurias reformas gali trikdyti šalies finansų ir ūkio sistemos sunkumai, dėl kurių mažėja krašto apsaugos sistemos finansavimas.

Pagal įstatymus, į aukštąs pareigas kariuomenėje, kaip ir į bet kurias aukštąs pareigas valstybės tarnyboje, gali būti paskirti tik lojalūs Lietuvos Respublikai asmenys. Lietuvos kariuomenę nuolat papildo jauni karininkai, neturintys jokio sovietinės praeities šleifo, todėl ilgainiui rezoliucijoje keliamo klausimo aktualumas atkris.

Dékojame Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungai už nuolatinį rūpestį krašto apsaugos stiprinimui, patriotizmo puoselėjimui,

Birželio 14-oji – Gedulo ir Vilties diena

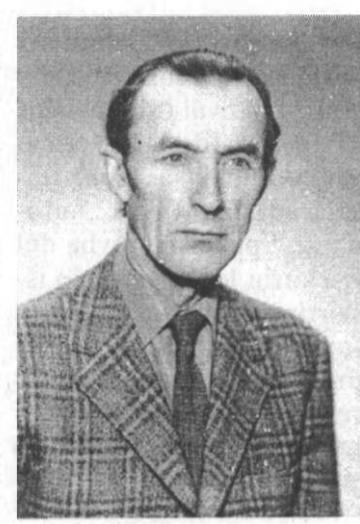
Jaunystė, išvaryta katorgos keliais

Taip apie gražiausią gyvenimo laikotarpį kalba buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai. I nepažįstamas, šalčio sukaustytas Šibiro platybes Antaną Ruškį ištrėmė 1941-ųjų birželio 14 d. kartu su bendraamžiais, senyvo amžiaus žmonėmis ir mažamečiais kūdikiais. Lietuvoje dar žydėjo alyvos, o atšiaurame kraste žmones iš Lietuvos pasitiko šaltis, nesvetingi veidai ir katorgiškas darbas. Už spygliuotų vielų baigėsi svajonės ir viltys. Prižiūrėtojai visiems kalė į galvas: „Čia – jūsų namai ir kapai“.

Iš Sibiro taigos Antanas Ruškys vėliau buvo „permestas“ į Kazachstaną, Karagandos sritį, Čiurubai Nūros dykumą. Cia politiniai kaliniai statė šachtininkų miestą Čiurubaj. Tai buvo ištisies katorgiškas darbas, dar labiau slėgė visiškas „valdžios atstovų“ nesiskaitymas ir užgauliojimai, tačiau jaunystė tam ir duota, kad visas negandas pakeltų, atšiauriausias vėtras atremtų. Nusivylimo minutėmis mintyse Antanas eiliuodavo posmus, ir tarsi palengvėdavo. Nebuvo po ranka popieriaus lakšto, kad galėtų užrašyti, bet atmintyje ne vienas posmas išliko, daug vėliau surikiuotas, sudėliotas į poezijos knygeles.

Pirmai eileraščių knygelė „Endriejavo žemė“ buvo šiltai sutikta ne tik Lietuvoje, bet ir JAV. Sklidina šiltų posmų, nostalgijos, sveiko sarkazmo bei gyvenimo išminties ir pasakutinė „Kai širdis pravirkst negali“. Neišdylantys pokario metų įvykiai, giliai išsirežė į naujo žmogaus atmintį, pernešti ir į A. Ruškio eileraščių ktureilius. „Ar aš galėjau nekovot ir nesiginti, Kai žudė, trėmė priešai svetimi?“ (eil. „Kario partizano kelias“). Eileraščiai, parašyti pirmaisiais Atgimimo metais, dvelkia tikėjimu ir viltimi: „Sodinkim įžuolą jau be žaizdų, / Išeinančios kartos palaistę ašarom/ Ir žuvusių sūnų krauju! / Prigis, užaugas jis placiałapis/ Šaly senojo – milžinų.“ (eil. „Atgimimui“).

Nedidelės apimties eilė-

Antanas Ruškys

raščių knygelėje „Kai širdis pravirkst negali“ – visa Antano Ruškio siela ir jausmai. Su patosu jis apdainuoja Baltijos kelią, Laisvę, su skausmu prisimena žuvusius partizanus.

Kai rankos pasiilgsta medžio šilumos, Antanas Ruškys ima kaltelius, kitus įrankius ir bendrauja tik su pačia paklusniausia menininko rankoms medžiaga. Gimsta kryžiai, koplytstulpiai, miniatiūrinės koplytėlės, paminklai partizanų žūties vietose. Savo darbus tautodailininkas pristatė daugelio Žemaitijos, Vidurio Lietuvos gyventojų „teismui“ ir labai palankiai buvo įvertintas. Daug teigiamų emocijų sukelė ir jo knyga apie Endriejavą parapijos kunigus, kankinius bei knygnešius.

Poetiškos prigimties žmogų lydi ir daina. Nebe vienerius metus Antanas Ruškys dainuoja Kauno buvusius tremtinių ir politinių kalinių chore „Ilgesys“ (vad. Bronė Paulavicienė). Koncertai, išvykos, šventės – tai tarsi kasdieybė, be kurios Antanas Ruškys neįsivaizduoja savo gyvenimo. „Kai uždainuojam“ „Kuras dulkėtas traukinys“, – visa da prisiemu savo jaunystę. Ir padeklamuoja ktureilių:

Išvarė katorgos keliais

jaunystę,

Išdraskė slenkstį tėviškés

manos,

Miškuos ir tundrose badu

kankino,

Kad niekad niekad

nebegrižtume namo.

Aušra ŠUOPYTĖ

Kviečiame

Birželio 14 d. (sekmadienį) Šilalės Vabalų kaime bus šventinamas paminklinis akmuo Žemaičių apygardos partizanų: Žemaičių apygardos štabo žvalgybos sk. viršininko Napoleono Keršo-Svogerio, Prano Vasiliausko-Aido, Genės Martinavičiūtės-Laimės, žūties vietoje. **10.45 val.** paminklo šventinimas Vabalų kaime. **12 val.** šv. Mišios Laukuvoje bažnyčioje. **13 val.** minėjimas Laukuvoje kultūros namuose. Važiuoti nuo Laukuvoje 1,5 kilometro Varnių link.

Nuoširdžiai kviečiame dalyvauti.

LPKTS Šilalės skyrius

Žemaitijos partizanų kovų takais

(atkelta iš 1 psl.)

Miško laukymėje pastatytas kuklus paminklas, žymintis žūties vietą. Žūties aplinkybes prisiminė Karolina Vičiulienė, brolių K. ir S. Telšiškų giminaitė. Taip pat kalbėjo ryšininkė J. Šepkaitės giminaitė bei dalyvavo M. Milaitės-Lukauskiene brolio Povilo Miliaus šeima.

Dausynai

Toliau pasukome į Endriejavo seniūniją. Dausynų kaime, netoli kaimo kapinaičių, šalia kelio – vienės paminklinis kryžius. Šioje vietoje 1945 m. birželio 3 (6) d. žuvo trys Kosto Tico būrio (Žemaičių legionas) partizanai bei vietinis gyventojas. Tai partizanai – dausyniškis Juozas Vaišvilas, auksoriškiai Pranas Genčas ir Antanas Lučinskas bei vietinis gyventojas Jurgis Dirgėla.

Buvę Dausynų kaimo gyventojai, ryšininkai Edvardas Piekus ir Antanas Ruškys pasakojo, kad šiuos vyrus apsu po reguliarojo kariuomenė bei stribai ir jie žuvo susišaudymo metu.

Klibiai

1953 metų kovo 17 dieną per enkavedistų siautimus Klibių kaimo miško bunkeryje žuvo šie Pilies būrio (Kęstučio apygarda) partizanai: Albinas Balandis-Gumnagis, Paukštis, Juozas Ruižys, Kostas Gailius-Klajūnas, Domas Striuka-Žvainys, Kazys Striuka-Žalgiris, Veronika Venckutė-Gailienė. Savo tévą prisiminė Bronė Balandytė. Papasakojo, kaip po Atgimimo buvo iškasti šių partizanų palaikai. Jų užkasimoviejoje – Rietave, šalia tvenkinio, buvo padarytas kiaulų užtvaras. Savo tévą atpažino iš išlikusio bato. Moters partizanės griaūčiuose iščių vietoje buvo aptiktini kūdikio palaikų likučiai. Daug kam sugrudo širdis ir akyse sužvilgo ašaros...

Spraudis

Abipus kelio – sodybos, vidury kaimo baltuoja nedidukė mūrinė vienabokštė bažnytėlė. Šalia gatvės išsirikavovo mašinos, autobusai. Susirinko ne tik spraudiškiai, partizanų giminės, kovų dalyviai, bet ir Rietavo savivaldybės administracijos, Kultūros skyriaus bei Rietavo kungiakščių Oginskių kultūros istorijos muziejus atstovų būrys. Visi ruošesi paminėti Spraudyje kritusių 11 partizanų 60-iasias žūties metines.

1949 metų gegužės 23 dieną apie 300 kareivių, pasiū-

tū iš Rietavo, apsupo būrij, apsistojusi miške, netoli Spraudžio kaimo, prie Letauso upelio. Nieko nenujaudami partizanai prausėsi, tvarėsi amuniciją, kai staiga pasipylė šūviai. Nelygioje kovoje krito Kęstučio apygardos Rambyno (Pilies) būrio partizanai: Kazimieras Bidva-Plienės, Poznas, Vladas Būdvytis-Debesis, būrio vadė Stasys Būdvytis-Lendrė, Steponas Darkšas-Dobilas, Pranciškus Grauslys-Kardas, Antanas Mažutis-Vėjas, Pranciškus Pivorius-Karaliukas, Jonas Riauka-Mėnulis, Jonas Rusteika-Šurmas, Bronislavas Toliušis-Jazminas, Kazys Žemgalis-Varnas.

Bažnyčioje šv. Mišias už žuvusius partizanus aukojo Telšių vyskupas Jonas Boruta ir kiti dvasininkai. Po pamaldų visi nuvykome į partizanų žūties vietą, netoli Spraudžio kaimo. Renginyje skambėjo eilės, dainos, gražūs žodžiai. Žemaičių apygardos 3-iosios rinktinės kariškiai partizanų garbei iššovė tris salves. Prisiminimais daliosi partizano Bronislavo Toliušio-Jazmino duktė Zita Mačiulienė, LPKTS Klaipėdos rajono filialo pirmininkas Ceslovas Tarvydas, ne vienai iš šių vyrių pažinojės asmeniškai. Bemaž visi partizanai buvo kilę iš Klaipėdos rajono.

Spraudyje trumpai pailsėjome. Paragavome kareiviškos košės. Bendraminčiai šurmuliavo būreliais. Bet laikrodžio rodyklės priminė, kad reikia keliauti toliau.

Rumbikiai.

Beinoriškės. Aisénai

1949 m. liepos 13 d. Rumbikiuose, netoli Jono Bočkaus sodybos, žuvo Rambyno (Pilies) būrio partizanė Elena Žvirblytė-Birutė. Ceslovas Tarvydas papasakojo, kad ši trapi mergina, apsupta stribų, nepasidavė visą dieną, nors buvo įkalbinėjama. Galė gale stribai, netekė kantrybės, ją nušovė. Žūties vietoje pastatytas tipinis LGGRT centro atminimo kryžius.

Už kelių kilometrų Beinoriškės. Šiame kaime 1950 metų birželio 30 dieną MGB Klaipėdos aps. skyriaus karinė-čekistinė grupė nukovė tris Rambyno (Pilies) būrio partizanus: būrio vadą Juozą Auškalnį-Kudirką, skyriaus vadą Petrą Šernių-Šarvūną, Marijoną Jokubaitytę-Lietuvaitę. Atvykę pamatėme sudarkytą paminklą. Nuo kažkieno sukurto laužo kryžius apruko, viena jo pusė nutruojo. Artimieji kiek galėdami

suodžius nuvalė, bet žymės liko. Dalyvavo J. Auškalnio dvi dukterys ir sūnus. Duktė Birutė prisiminė, kad būdama maža labai laukdavo susitikimų su tėvu. Kai jam reikėdavo išeiti, vaikai verkdavo ir įsikibė į švarko skvernus bandydavo sulaikyti. Po tévo žūties šeima buvo išblaškyta, vaikai augo pas giminės.

Aisénų miško pakraštyje, tarp Veiviržėnų ir Aisénų kaimo, šalikelėje, stovi tipinis kryžius, Jame įrašas, kad čia žuvo partizanas Bronius Stanislausas-Švinas ir nežinomas partizanas. Tas „nežinomas“ – tai Kazimieras Šeškas. Būtent jo artimieji – Kazimiero brolio Petro žmona, sūnus Romualdas Šeškas, jo duktė mus pasitiko šioje vietoje. Jie tądien pirmą kartą sužinojo, kur žuvo jų giminaitis.

Aisénų miške 1950 m. vasario 16 d. žuvo keturi Rambyno (Pilies) būrio partizanai: būrio vadės Pranas Auškalnis-Laisvė, Konstantinas Butkevičius-Lyra, Eduardas Gaurilčikas-Aidas ir Bronislava Žemgulytė-Lietuvaitė, Žemčiūgas. Jų atminimui pastatytas masyvus ažuolinis kryžius. Dalyvavę giminės prisiminė žuvusių gyvenimo momentus.

Dékojame Gargždų parapijos klebonui kanauninkui Jonui Paulauskui, Perkūnų, Dausynų, Klibių vietovėse pašventinusiam partizanų paminklus, Švėkšnos kunigui prelatui Petru Stukui, Rumebikių, Beinoriškių ir Aisénų vietovėse pašventinusiam partizanų paminklus. Taip pat dékojame Vėžaičių „Vainovyrkštės“ vokaliniam ansambliu, dainavusiam partizaniškas ir patriotines dainas.

Dékojame ir Endriejavo seniūnei Laimutei Šunokienei, lydėjusiai į visas šioje seniūnijoje buvusias partizanų žūties vietas. Ačiū tariame ir Šalpėnų kaimo bibliotekininkai Janina Tamkienei, kultūros namų kolektivui bei šio kaimo bendruomenei. Prie visų žūties vietų, iškilmingai plevėsuojančios Laisvės kovų ir tremties muziejaus, Klaipėdos rajono buvusių tremtinių bei Lietuvos valstybinei vėliavoms, žuvusių artimieji ir ekskursijos dalyviai padėjo gėlių, uždegė žvakucių.

Galbūt dar yra gyvų liudininkų, giminaičių, galinčių ir norinčių pasidalinti svarbia informacija, gal net turinčių senų nuotraukų, kuriose įamžinti šių kovų dalyviai. Prašytume paskambinti tel. (8 46) 45 787, 8 620 38 238. Sabina VINCIŪNIENĖ

Naujos knygos “Partizanai”

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras išleido knygą „Partizanai“. Tai leidinys jaunimui, nes nebus per daug vertingos informacijos apie partizaninį karą Lietuvoje, vykusį 1944–1953 metais. Svarbūs šio laikotarpio įvykių, akivaizdus pasipriešinimas okupantui, kovos priežastys bei plėtra sudomins besidominčius rezistencijos istorija, kovos priežastimis. Aprašyti susirėmimų ir įnirtingų kovų epizodai paremti liudininkų prisiminimais, išlikusiais rašytiniuose dokumentuose arba LGGRTC archyvuose.

Knygą sudarė Rūta Gabrielė Vėliutė. Leidinyje gausu vadų ir eilinių partizanų prisiminimų, parengtų iš J. Lukšos-Daumanto „Partizanai“, A. Ramanausko-Vanago „Daugel krito sūnų“, J. Lelesiaus-Grafo „Dienoraščiai“, taip pat N. Gaškaitės „Paspriešinimo istorijos“ ir šių dieñų autorų, besidominčių Lietuvos partizaniniu karu.

“Tremtinio” inf.

Kęstučio apygardos partizanų paminklas nuvylė

kuriose apygardose.

Manome, kad mūsų kovos broliai – Lietuvos partizanai, patyrę sunkią dalią už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, paaukojė savo gyvybę kruvinoje, bet garbingoje kovoje dėl Tėvynės, nusipelnė iškielėsniu paminklo, atspindinčio partizanų dvasios tvirtumą ir ištikimybę savo tautai. Tauragėje pastatytas paminklas, deja, to neišreiškia. Todėl Lietuvos laisvės kovos sajūdis ir jo vadovybė Kęstučio apygardos partizanų paminklo atidengimo iškilmėse Tauragėje nedalyvavo.

Dim. plk. Jonas ČEPONIS,
dim. plk. monsinjoras Alfonas SVARINSKAS,
dim. mjr. Vytautas BALSYS,
dim. vyr. ltn. Antanas DOBROVOLSKIS,
dim. vyr. ltn. Petras GATOVECKAS,
dim. kpt. Bronius JUOSPAITIS,
dim. kpt. Jonas KADŽIONIS,
dim. kpt. Augustinas ŠVENČIONIS,
dim. vyr. ltn. Zigmantas TAMAKAUSKAS,
dim. kpt. Vincas VERNICKAS,
LPKTS TAURAGĖS filialo pirmininkas Pranas RINDOKAS

Pašto vežėjas

Atsidūrusiems Sibire kiekvienam iš mūsų teko išmokti pačių įvairiausią "profesiją". Darbingi kaimo vietovių vyrai tapo mechanikais, vairuotojais, traktorininkais, mokėjo valdyti kombainą. Aš baigiau traktorininkų kursus, įgijau teisę vairuoti dyzelinių traktorių. Mes, tremtiniai, nuo pavasario iki rudens įvairiausiais padargais dirbome žemę. Kai techniką po rudens darbų suveždavo į remonto dirbtuvės, skubiai remontuodavome. Po remonto vienos valžiai savo nuožiūra virus siūsdavo atlikti kitų darbų.

Porą metų po keletą mėnesių dirbau pieno vežėju. Tai buvo sunkus ir atsakinias darbas. Jį pasiūlė tarybinio ūkio "Stalinec" 5-ojo skyriaus ūkio dalies vedėjas Michailas Pavlovičius Ševertginas. Kartą jis mane pavadino "jamščikom" – pašto vežėju, nes iš ūkio skyriaus kontoros kartu su pieno produktais man įduodavo paketą dokumentų arba pašto siuntų. Juos privalėjau nugabenti į centrą. Iš centrinės buhalterijos įduotas siuntas parvezdavau į skyrių.

davo, supildavo į metalines 20 litrų talpas. Jokių šaldytuvų tada nereikėjo.

Arklius būdavo sunku sugaudyti. Jie, uždaryti aptvare, kentė šalti, alkū, nes pašarai buvo beveik vien šiaudai. Man priskirtus arklius kartais palepindavau duonos gabalėliu ar karvių fermoje gautu šienu ir miltais. Per neilgą laikotarpį mano bėriukai priprato prie vaišių ir nekantriai laukdavo ateinančio. Vežimus prikrautai padėdavo fermose dirbantys žmonės, dokumentus paruošdavo pieno surinkimo punkto vedėja. Tada leisdausiai į kelionę – Krutojaro

réjau ir nemaloniu atsitikimų. Buvo atvejis, kai arklys išvertė visą priekyje buvusį vežimą, prie kurio buvo priristas. Bidonai nuriedėjo į daubą. Gerai, kad pienas induose spėjo užšalti, – neišsiliejo. Teko daug prakaito išlieti (nors ir speigas), kol sutempiau krovinių roges. Buvo nemalonu, kai beveik 40 litrų išsiliejusios gretinės ir keletas susaldyto pieno luitų iššliaužė iš rogių ir nežinia kur pasimetė. Kartą be krovinio pabėgo arklys su tuščiu vežimu. Gerai, kad niekur nepaklydo ir gržo į namus.

Pridavus produkciją, nemo gržtai būdavo daug linksmių ir lengviau. Dažnai neberišdavau arklių prie priekyje esančių vežimų. Užtek davau šuktelti ir virtinė paileisdavo risteles.

Tušti bidonai t a r s k é d a v o , skambėdavo įvairiausiais garsais. Galiniame vežime sédėdamas, teisingiau būtų pasakyti – klūpēdamas ar stovėdamas, žvalgydavausi į neužmatomus Sibiro tolis, kur aplink vien tik balti sniegynai ir apsiniaukęs dangus. Būdavo dieňų, kai iš paskutinio vežimo negalėjau matyti prie-

kinio vežimo arklio: pūga ir vėjas maišydavo dangų su žeme. Sibire tokie reiškiniai žiemą gana dažni, tačiau važiuoti reikėjo kasdien. Alkanai valstybei reikėjo daug pieno...

Rusiškos dainos „Kada aš paše tarnavau vežėju“ žodžiai sudėti beveik man. Tikrai tada, kai dirbau vežėju, buvau jaunas, turėjau daug jėgos (suvaldyti šešis vienu kartu pakinkytus arklius daug sunkiau negu 80 arklio jėgų galtingumo traktorių, kurį daug metų vairavau). Kaip ir toje dainoje, pamilaun aš tada mergaitę-

lietuviatė Sabinė Danišauskaite, 1949 metų kovo 27 dienos tremtinė iš Kaišiadorių rajono, Barevičių kaimo. Sibire susituokėme. Užaugino me dukterį ir du sūnus. Sulaukėme nemažo būrio vaikaičių ir provaikaitės.

Liūdna, kad po 52 mudvieju kartu pragyventų laimingiausią ir brangiausią metų likau aš vienas. Jau metai, kai su didžiulių širdies skausmu ir liūdesiu lanau Jos kapą...

Vytautas BUTKUS

Tarybinio ūkio „Stalinec“ 3 skyriaus lietuvių mechanizatoriai. 1955 m.

Ujaro tarybinių ūkių mechanizacijos mokykloje. Iš dešinės: inžinierius mechanikas Kudrenko, 5 grupės kursantai: Fedorec, Morozov, Butkus, instruktorius Fadejev, kursantas Chaletin. 1953 m. balandžio 4 d.

Mokantis mechanizacijos mokykloje vienas iš kurso draugų turėjo gražų balsą ir vakarais dainuodavo. Tuo metu gyvenome trys lietuvių. To vaikino mėgstamiausia daina buvo apie pašto vežėją. Pradėjės dirbtį pieno vežėju dažnai prisimindavau tą dainą ir važiuodamas per Sibiro stepes ją niūnuodavau. Man, vežėjui, paskyrė šešis arklius ir tiek pat rogių. Ne kiekvienu dieną kinkydavau vienus šešis, kartais užtekdavo trijų. Tada neišvežtų pieną šaldy-

geležinkelio stoties teritorijoje buvusį pieno surinkimo punktą. Kiek reikėjo energijos ir išlieti prakaito 20–25 km kelyje – sunku suprasti ir ivertinti. Arkliai, kaip ir žmonės, turi savo charakterį: vienas judrus, greitas, linksmas, kitą vos vos gali pavaryti. Taip visą tą kelią bégiodavau ir bégiodavau nuo pirmo prie paskutinio vežimo ir atgal. Pavojingiausia vieta buvo nusileidimas į Krutojaro pakalnę („krutojär“ – status skardis). Per tą laikotarpį tu-

Genovaite Laužadžiutė- Raugienė

Gegužės 20 dieną, eida ma 81-uosis metus, staiga mirė Lietuvos tautodailininkų sajungos narė, buvusi tremtinė Genovaite LAUŽADŽIUTĖ - RAUGIENĖ.

Genutė gimė 1928 metais Laužadžių kaime, Rokiškio rajone. Dar besimokydamas Obelių vidurinėje mokykloje, kur baigė aštuančias klasės, ji pradėjo tapyti. Užėjės karas sužlugdė viltį motykitis, užtemdė kaimo mergaitės svajones tapti dailininkę. 1948 metų gegužės 22 dieną visą Laužadžių šeimą ištremė į Sibirą – Krasnojarsko kr., Kazacinskio r. Trylika gražiausiu jaunystės metų praėjo Krasnojarsko krašte, bet alinančios darbas nepalaužė trapios mergaitės svajonių. Visa tai ji pamiršdavo tapydama, tapyba jai buvo vienintelė ir didžiausia paguoda. Ten ji tapė iki skausmo išsiilgtą gimtajį kraštą, o gržusį į Lietuvą – Sibirą. Gyvendama Sibire sutiko likimo draugą Eugenijų, susituokė, susilaikė sūnaus Kęstučio. 1961 m. grįžo į Lietuvą – Rokiškio r., Obelius, vėliau persikelė gyventi į Žemaitiją. Čia gimė dar du sūnūs.

Sugebėjimas piešti padiktavo gyvenimo kelią. Genutė ne tapo profesionale dailininkę, tačiau jos darbus pripažino žymūs dailininkai Antanas Žmuidzinavičius, Romanas Vitkauskas ir kiti. Nuo 1983 metų buvo Lietuvos tautodailininkų sajungos narė.

Nuo Atgimimo pradžios Genutė netiesiogiai įsitraukė į Lietuvos neprikalusomybės atkūrimo veiklą. Tai ji išreiškė savo drobėse. Jos tapyti paveikslai – simboliai: „Sausio 13-osios aukos“ (trylika nulaužtų berželių), „Televizijos bokštas – svetimose rankose“.

Nuo 1968 metų ji aktyviai dalyvavo parodose, jos darbai eksponuoti rajoninėse, regioninėse, respublikinėse parodose.

Palaidota naujosiose Kuršėnų kapinėse.
Nuosirdžiai užjauciamė sūnus, vaikaičius, artimuosius.
LPKTS Kuršėnų filialas

Pro memoria

Pastatykime paminklą Motinai

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajunga jau ne vienius metus siekia jamžinti Laisvės Kovotojų Motinų atminimą. Prieš keletus metus kilo idėja pastatyti simbolinį Kovotojų, žuvusiu už Lietuvos Laisvę, Motinos paminklą, numatyta jam vieita – Kauno Ramybės parke. Sumanymas pradėtas įgyvendinti.

Prie šio paminklo pastatymo galite prisidėti ir Jūs, Jūsų šeimų nariai, giminės, kaimynai, pervesdami į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos DnB NORD banko sąskaitą Nr. LT864010042501566754 norimą paaukotį sumą.

* * *

Dékojame paaukojusiesiems lėšų Laisvės Kovotojų, žuvusiu už Lietuvos laisvę, Motinos paminklui:

Aleksui Klimavičiui ir Jūratei Urbanavičienei – 100 litų,
Nijolei Büzienei – 100 litų,
Elenai Malinionienei – 100 litų,
Napoliu Repšiui – 150 litų,
Bronei ir Kazimierui Kalveliams – 100 litų,
Marijai Aglinskienei – 100 litų,
Antanui Adomavičiui – 200 litų,
Kazimierui Kadžioniui – 200 litų,
Daminui Avižiniui – 500 litų,
Reginai Donatai Eugenijai Umbrasienei – 100 litų,
Juozui Česonui – 200 litų,
Antaninai Vasiliauskienei – 100 litų,
Tauro apyg. Vytauto rinkt. 4 kuopai (Meškai) – 200 litų.
LPKTS pirmmininkas Antanas LUKŠA

Atsiliepkite!

Prašome atsiliepti asmenis, pažinojusius batsiuvi Vladislavą ŽILINSKĄ, Juzefos, g. 1915 m. Marijampolės aps. Balbieriškio valsč., gyv. Alytuje, Juozapavicius gatvėje. V. Žilinskas buvo antisovietinės „Geležinio vilko“ organizacijos (1940–1941) rėmėjas, pogrindinės spaudos platintojas. Žuvo 1941 m. birželio 24 d. vokiečių smogikų baudžiamosios akcijos metu Alytuje.

Rašyti: Vladui Žilinskui, Jiezno g. 42, Alytus, LT-62207.
Iš anksto dékoju.

Skelbimai

Birželio 13 d. (šeštadienį) 11 val. Šiaulių miesto savivaldybės salėje (Vasario 16-osios g. 62) įvyks moksleivių konferencija „Lietuvos laisvės kovos sajūdžio Deklaracijai – 60 metų“. Renginį organizuoja ir veda LPKTS Šiaulių filialas. Malonai kviečiame dalyvauti.

Birželio 13 diena (šeštadienį) 11 val. Tauragės Šv. Trejbės bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už 1949 m. birželio 14 d. Tauragės rajono Kęscių kaime žuvusius partizanus: Praną Kaktą, Fabijoną Abromą, Joną Jončą, Juozą Ozbergį, Antaną Toleikį ir Augustą Galinaitį. Po pamaldų – minėjimas prie paminklo partizanams Kęsciuiose. Malonai kviečiame dalyvauti.

Birželio 13 d. (šeštadienį) 12 val. Lietuvos liaudies buities muziejuje Rumšiškėse, prie tremtinių žeminukės-jurtos, įvyks tradicinis lapteviečių susitikimas. Paminėsime Gedulo ir Vilties dieną bei 20-ąsių ekspedicijos „Lena 89“ metines; pasiklausysime aktoriaus Petro Venslovo paruoštostos programos. Teirautis tel. (8 37) 332 743.

Birželio 14 d. (sekmadienį) Jiezne minėsime Gedulo ir Vilties dieną. **10 val.** šv. Mišios Jiezno bažnyčioje. Po jų – minėjimas prie partizanų memorialo, vėliau – Jiezno kultūros namuose.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Birželio 14 d. (sekmadienį) minėsime Gedulo ir Vilties dieną Kaune. **10 val.** Šv. Mišios Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje. **11.30 val.** minėjimas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje prie Nežinomo kario ir Laisvės paminklų. Dainuos mišrus choras „Bičiuliai“ (vad. Vincentas Kursa). **12.30 val.** gėlių padėjimas Kauno geležinkelio stoties perone. Dainuos buvusių tremtinių ir politinių kalinių chorras „Ilgesys“ (vad. Bronė Paulavičienė). **13.30 val.** susikaupimo valandėlė Petrašiūnų kapinėse prie Lietuvos kančių memorialo. Giedos chorus „Ilgesys“.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Birželio 14 d. (sekmadienį) Panevėžio apskrities buvę tremtiniai kviečiami prie Subačiaus gyvenvietės bažnyčios susitikti Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečio proga. **10 val.** Rožinio malda, po to – šv. Mišios, procesija aplink bažnyčią. Po pamaldų – minėjimas. Vaišės „Dangyvos“ valgykoje (vienam asmeniui – 20 litų).

Teirautis Emilijos tel. (8 459) 55 283, 55 291 (po 20 val.).

1949 m. ištremtas iš Biržų rajono buvusius tremtinius kviečiame **birželio 14 dieną** į Biržus. **11 val.** bus aukojamos šv. Mišios Šv. Jono Krikštytojo ir pamaldos evangelikų reformatų bažnyčiose. Po to Biržų Kultūros centro rūmuose (Basanavičiaus g. 4) įvyks iškilmingas minėjimas, skirtas **1949 m. trėmimo „Bangų mūša“ 60-mečiui paminėti**.

Malonai kviečiame.

Birželio 14 d. (sekmadienį) 12 val. Kalvarijos Šv. Mergelės Marijos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už Kalvarijos krašto tremtinius. Po pamaldų – kryžiaus Kalvarijos krašto tremtiniamis šventinimo iškilmės bažnyčios šventoriuje.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Birželio 14 d. (sekmadienį) 13 val. Prienų r. Veiverių Šv. Liudviko bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios, vėliau – Skausmo kalnelyje bus atidengtas ir pašventintas paminklas **Lietuvos Laisvės kovojo Motinai**.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Birželio 14 d. (sekmadienį) klaipėdiečius ir miesto svečius kviečiame į renginį, skirtą **Gedulo ir Vilties dienai** paminėti. **13 val.** Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje Kultūros centro „Žvejų rūmai“ mišraus choro „Klaipėda“ koncertas; **17 val.** eisena nuo Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių buveinės (Liepų g. 3) įki Tautos kančios memorialo (Daukanto g.); **17.20 val.** iškilmingas minėjimas prie memorialo, sovietinio genocido aukų pagerbimas, gėlių padėjimas, šv. Mišios Kristaus Karaliaus bažnyčioje. Dalyvaus Klaipėdos buvusių tremtinių choras „Atminties gaida“, karinis orkestras.

Užjaučiamė

Mirus mokytojai, buvusiai tremtinei

Eugenijai

KLIAMIETIENEI,
nuoširdžiai užjaučiamė artimuosis ir Šimkaičių pagrindinės mokyklos bendruomenę.

**Generolo Jono
Žemaičio dukterės
Rūta Juškaitė
ir Aušra Vilkiénė**

Mirus Telšių buvusiu tremtinių ir politinių kalinių choro „Tremties aidai“ vadovui

Alfridui BULKAUSKUI, esame nuoširdžioje maldos vienybėje.

Amžinosis Šviesos spindejimo prašome Iškeliavusiajam, dvasios paguodos ir tvirtumo – artimiesiems.

Choro „Tremties aidai“ nariai

**Gedulo ir Vilties,
Okupacijos
ir Genocido
atmintinų dienų
renginiai Vilniuje**

Birželio 14 d. – Gedulo ir Vilties dieną (sekmadienį) **12 val.** Valstybės vėliavos pakėlimo ceremonija Neprisklausomybės aikštėje. **12.30 val.** okupacijos, genocido ir sovietmečio represijų aukų pagerbimo ceremonija prie paminklų politiniams kaliniams ir tremtiniams Aukų gatvėje (priešais Lukiskių aikštę). **16.15 val.** šv. Mišios Vilniaus arkikatedros bazilikos Tremtinių koplyčioje.

Birželio 15 d. – Okupacijos ir Genocido dieną (pirmdienį) **12.15 val.** Atminimo valanda prie Naujosios Vilnios geležinkelio stoties memorialo. **16 val.** Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro kiemelyje (Didžioji g. 17/1) „Otaip norėjosi gyvent“. Dainuos Veronika Povilonienė.

Knygų tremties ir rezistenčios tematika galite išsigyti LPKTS būstinės knygynelyje, Kaune, Laisvės al. 39.

Patikslinimas

Gerb. skaitytojai, birželio 5 d. „Tremtinyje“ Nr. 21, straipsnyje „Apie rinkimus į Europos Parlamentą“ atsakytinai, nesąmoningai išsivéle klaida. Vietoje Nr. 8 turėti būti Nr. 11. Atsiprašau.

Petras MUSTEIKIS

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Stasė Šiaulytė
1915–2009

Gimė Rietavo miestelyje, darbininkų šeimoje. Tėvai ir sesuo anksti mirė. 1950 m. Stasė buvo areštuota už ryšius su partizanais. Kalėjo Klaipėdos saugume, Archangelsko sr. lageryje. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo Rietave buhaltere. Buvo aktyvi LPKTS narė.

Palaidota Rietavo kapinėse.
LPKTS Rietavo filialas

Stasys Kazlauskas
1935–2009

Gimė Tvarkiškių k., Kauno r., ūkininkų šeimoje, auginusioje septynis sūnus ir keturių dukteris. 1949 m. tėvai, du broliai ir sesuo buvo ištremti į Irkutsko sr. Bodaibų r. Kiti šeimos nariai slapstėsi Lietuvoje. 1960 m. buvo reabilituoti. Stasys gyveno Petrašiūnuose pas gimines. 1977 m. sukūrė šeimą.

Palaidotas Kaišiadorių r. Antakalnio kapinėse.

Užjaučiamė gimines ir artimuosius.

LPKTS Kauno filialas

Matas Kelmelis
1931–2009

Gimė Lazdijų aps. Kapčiamiesčio valsč. ūkininkų šeimoje. 1948 m. kartu su tėvais ir broliu Gediminu buvo ištremtas į Krasnojarsko kr. Širinsko r. Tremtyje mirė mama. Matas su tėvu ir broliu uždaryti į Krasnojarsko kalėjimą Nr. 1. 1950 m. tremčiai pervežti į Igarką. Tais pačiais metais mirė tėvas. Gyvendamas Igarkoje Matas Kelmenis vedė Elytę Čekaitytę, su ja užaugino tris sūnus. Buvo LPKTS Šiaulių filialo narys.

Nuoširdžiai užjaučiamė broli, sūnus ir artimuosius.
LPKTS Šiaulių filialas

Elena Magdalena Gustainytė-Bukšaitienė
1936–2009

Gimė Šakių r. Bliuviškių k. ūkininkų šeimoje. 1948 m. tėvai, brolis ir abi dukters ištremti į Sibirą – Krasnojarsko kr. Askirės r. 1959 m. grįžo į téviškę. Ištakėjo už Aniceto Bukšaičio, gyveno Jurbarko r., Gelgaudiškėse. Užaugino 8 vaikus.

Vilkios buvę tremtiniai neteko pareigingos, nuoširdžios, draugiškos bendrąžygės. Nuoširdžiai užjaučia dukteris, sūnus ir vaikaičius.

Alfridas Bulkauskas
1955–2009

Gimė Pakruojo r. Lygumų mstl. Baigęs vidurinę mokyklą mokinėsi LVK Klaipėdos fakultete, išgijo choro dirigento specialybę. 25 metus vadovavo Telšių kultūros centro vyru choru „Žemaičiai“. Buvo pirmosios pasaulyje lietuvių dainų šventės Kaune vyrai. Dirigentas. Nuo 2003 m. A. Bulkauskas vadovavo Telšių rajono savivaldybės Kultūros centro buvusių politinių kalinių ir tremtinių chorui „Tremties aidai“. Šis choras garsėjo Lietuvoje savo profesionalumu. Tauraus žmogaus, talentingo choro vadovo atminimas neišblés iš jų pažinojusiųjų atminties.

Palaidotas Lygumų kapinėse.

Birželio 14 d. (sekmadienį) Šiaulių minėsime Gedulo ir Vilties dieną. **17 val.** šv. Mišios Šiaulių Šv. Jurgio bažnyčioje. **18 val.** minėjimas Geležinkelio rampoje.

Birželio 19 d. (penktadienį) planuotas žygis „Didžiosios Kovos apygardos partizanų takais“ neįvyks.

Organizatoriai atsiprašo.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internte: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.

Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai

Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3680. Užs. Nr.

Kaina 1,60 Lt